

Weidevogelinventarisatie in de Veerpolder in 1992

Peter de Jong

Inleiding

Het bestuderen van oude kaarten kan veel informatie verschaffen. Zo ook over de, inmiddels danig geslonken, rijkdom van de veenweidegebieden ten oosten van Haarlem. Een kijkje bijv. op kaarten van de Waarderpolder uit de beginjaren vijftig toont een veenweidelandschap met een fijnmazig, langgerekt kwelpatroon. We zien lange smalle kavels, doorsneden met sloten die diep het land inliepen. En dan de Velserbroek, tezamen met de Westbroek, voor de ruilverkaveling in de jaren vijftig. Hetzelfde beeld rond het dorpje Schalkwijk en de Romolenpolder, en ...

Jac. P. Thijsse beschreef dit landschap al zo boeiend, gefascineerd als hij was door het leven in de veenweidegebieden van Haarlem. Dat alles lijkt steeds meer en meer geschiedenis te gaan worden. Overal verdwijnt het veenweidelandschap door de nimmer aflatende honger naar nieuwe bouw- en industrielocaties. Of het grasland wordt genivelleerd tot produktiegras ten gevolge van de intensivering van de veehouderij en de polderpeilverlagingen.

Ik begon mijn verhaal niet voor niets met de Waarderpolder. Kijkend naar die oude kaarten valt de blik steeds op het noordelijke gedeelte, het stuk waar de symmetrische verkaveling plotseling overgaat in het patroon van een veer. Heet dit gedeelte daarom Veerpolder, of heeft het toch te maken met het veer, de bootverbinding over de Liede?

Dit fraaie veenweidegebiedje ligt tegen het huidige industriegebied Waarderpolder aangeplakt. Wie, de hoge PTT-toren achter zich latend, richting molen De Veer en het dorpje Penningsveer loopt, waant zich spoedig in een andere wereld. Wie daar nog van wil genieten, moet dat snel doen, want voor de Veerpolder lijkt het doek gevallen. In Fitis 1 van 1992 heeft u kunnen lezen wat voor plannen er zijn om het gebied te vergraven

(De Jong, 1992). De discussie gaat op dit moment over de vraag of de stortplaats Schoterroog weer wordt opengesteld, waardoor de recreatieve inrichting van het restant Waarderpolder, Schoterroog en Veerpolder (dagrecreatieplas) even lijkt uitgesteld. Even dus, maar wel uitgesteld.

De broedvogelinventarisatie van 1992

De Veerpolder is in 1982 door PWS geïnventariseerd en in 1987, 1988, 1991 en 1992 door leden van de vogelwerkgroep. In 1982 bedroeg de oppervlakte van het gebied nog $\pm$ 56 ha. In 1985-1986 is langs en door de polder een weg voor het viaduct over de A5 gerealiseerd, waardoor in 1987 de oppervlakte was afgenomen tot $\pm$ 40 ha.

In 1992 hebben we de Veerpolder toch nog een keertje op broedvogels geïnventariseerd. Onder het motto: 'wie weet waar het goed voor is' hebben Frank Alink, Cor Pennekamp en ik het gebied via de IAWM-methode geteld. Met deze methode, die speciaal voor het inventariseren van weidevogels is ontworpen, worden na vier bezoeken minimum- en maximaantallen van de broedvogels vastgesteld. De bezoeken vielen op 5 en 19 april en 5 en 22 mei (drie maal 's ochtends en één maal 's avonds). Een overzicht van de resultaten van de inventarisatie in 1992 met een vergelijking van de aantallen van vorige jaren is opgenomen in tabel 1.

Naast deze soorten werden, in de rand van de polder, nog Koekeek, Winterkoning, Fitis, Tjiftjaf, Spotvogel, Koolmees, Ekster, Spreeuw, Ring- en Huismus, Putter en Groenling als broedvogel vastgesteld, zonder dat daarvan aantallen territoria zijn bepaald.

Een aantal algemene ontwikkelingen in de weidevogelstand in (West)-Nederland blijkt ook in de Veerpolder geldig te zijn. In 1982 was het gebied nog een waar Grutto-eldorado. Door de aanleg van het viaduct over de A5 is hier een behoorlijke kentering in gekomen. Dit zelfde geldt voor de Kievitenpopulatie. Na 1987 heeft de stand van beide soorten zich rond hetzelfde niveau zich gestabiliseerd.

Patrijs, Zomertaling en Watersnip hebben het landelijk moeilijk, maar weten zich in lage aantallen te handhaven. De Zomertaling is in 1992 wel waargenomen, maar een territorium kon niet worden vastgesteld, zodat het waarschijnlijk om een doortrekker ging. De Watersnip bleek zowaar met twee territoria 'rijk' vertegenwoordigd.

Verrassend is de toename van de Tureluur. Dit kleine steltloperkje doet het de laatste jaren weer iets beter, niet alleen in de Veerpolder, maar ook elders in Relatienota- en reservatsgebieden (Scharringa, 1992).

Graspieper en Veldleeuwerik zijn (bijna) verdwenen, maar de opmars van de Krakeend lijkt nog niet tot stand te worden gebracht. Ook bij de watervogeltellingen in de winter blijkt de omgeving van de Liede en Mooie Nel (met name het restant Waarderpolder en Schoterog) een concentratie van deze soort te herbergen (Van Vliet, 1992).

Tabel 1. Aantallen territoria van broedvogels in de Veerpolder in 1982, 1987, 1988, 1991 en 1992. Een + betekent dat de soort alleen kwalitatief als broedvogel is vastgesteld; een - betekent dat de soort in dat jaar niet geteld is.

Soort	1982	1987	1988	1991	1992
Fuut				1	
Zomertaling				1	
Wintertaling	1	+	+	0-1	
Slobeend	9-10	1-6	2-4	6-7	8-9
Wilde Bend	-	-	-	9-10	6-12
Krakeend		1-3	5	7-9	9-11
Kuifeend				0-1	
Bergeend				0-1	
Meerkoet	-	-	-	4-7	5-6
Waterhoen		+	+	1-2	5-8
Patrijs	+	2	1-3	0-1	2
Fazant				0-1	1-3
Kievit	54-63	25-27	21-27	23-25	23-26
Grutto	36-40	14-17	15-17	13-15	15-17
Tureluur	9	12-15	16-20	9-12	16-20
Scholekster	13-20	11-13	13-16	6-9	9-11
Watersnip				1-2	2
Veldleeuwerik		1	1		
Graspieper	-	6-8	4-8	2	1
Witte Kwikstaart		+	+	-	-

Het zal jammer zijn als in dit fraaie gebiedje straks weinig meer van de weidevogels te genieten valt.

Geraadpleegde literatuur

- Jong, P. de, 1992. Weidevogeltelling in de Veerpolder. *Fitis* 28: 24-26.
- Scharringa, C.J.G., 1992. Meetnet weidevogels Noord-Holland in 1992. *De Graspieper* 12: 134-139.
- Vliet, P. van, 1992. Watervogels en roofvogels in januari 1992. *Fitis* 28: 191-196.